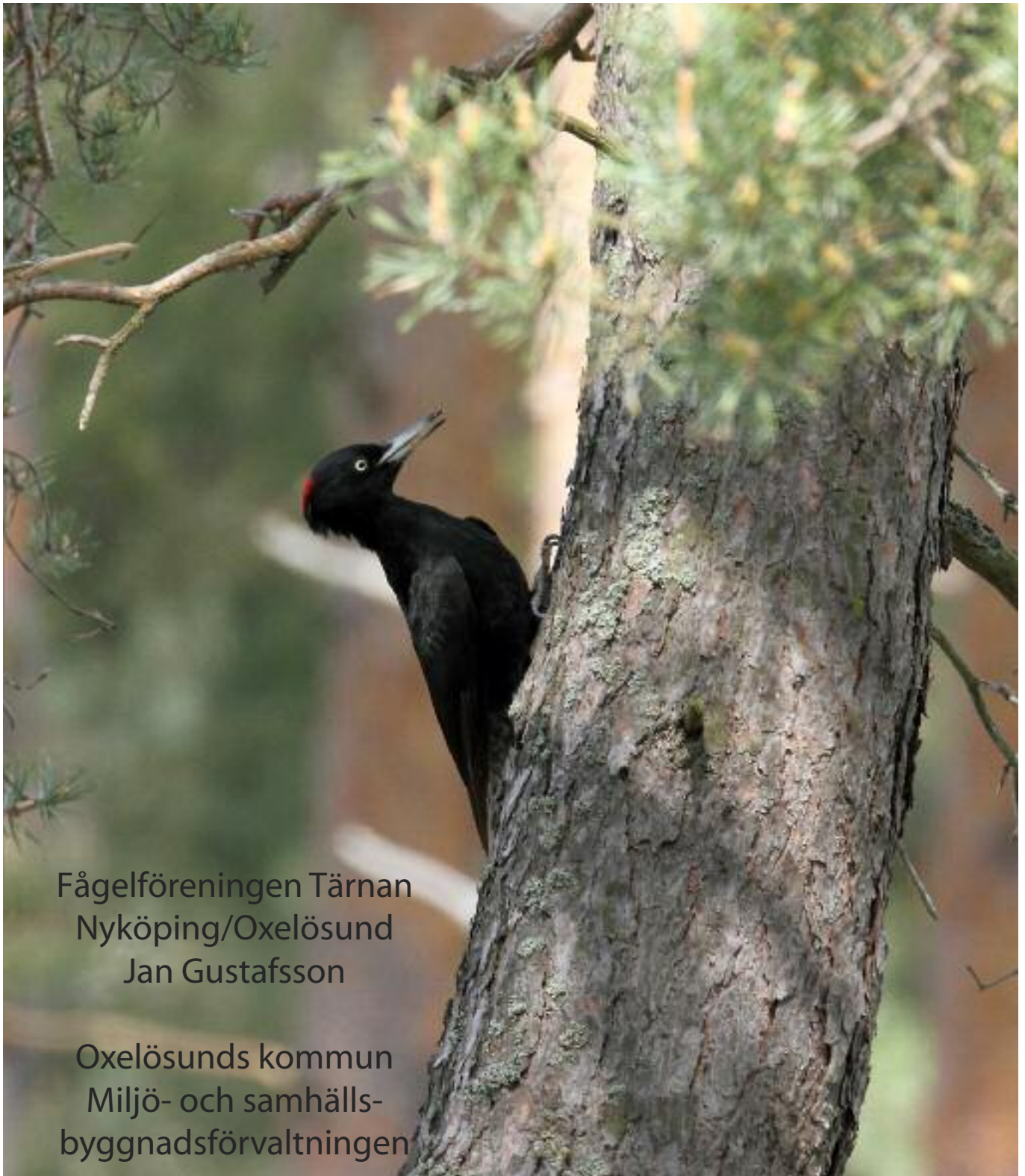

Revirinventering av fåglar inom naturreservatet på Västra Femöre, Oxelösunds kommun under år 2012

Fågelföreningen Tärnan
Nyköping/Oxelösund
Jan Gustafsson

Oxelösunds kommun
Miljö- och samhälls-
byggnadsförvaltningen

*Hagarna inom Femöre naturreservat betas av får, vilket gör att de inte växer igen av sly och högre gräs.
Foto Jan Gustafsson*

Sammanfattning

Under år 2012 har det totala landbaserade fågelbeståndet revirkarterats inom vissa delar av Femöre naturreservat, i Oxelösunds kommun. För att se inventeringsområdets gränser se separat karta med gränserna utmärkta.

Ytan innehåller några olika naturbiotoper som betade ekbacksängar, tallskog, blandskog med insprängda våtmarker/kärrmarker.

Inom det inventerade området har 58 arter konstaterats ha hävdats revir, av dessa har 51 arter noterats med säkerställt revir. Tre arter är rödlistade. För en del av dessa 58 arter sträcker sig även reviret ut utanför det inventerade området, och en del arter har revirets huvudområde utanför det inventerade området och tangerar in i de inventerade ytorna.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att området har ett tämligen ordinärt fågelliv. Det som är över det normala är antalet revir av de fyra noterade hackspettsarterna, samt reviret av gransångare.

Området är välbesökt av naturintresserade och skulle kunna göras ännu mer anpassat för besökande, se separat redogörelse.

Inledning

Fågelföreningen Tärnan Nyköping/Oxelösund har under år 2012 fått i uppdrag av Oxelösunds kommun att utföra en fågelinventering av delar av Femöre naturreservat. Uppdraget har utförts av Jan Gustafsson.

Syftet med inventeringen har varit att få underlag inom fågelbestånden, för att se om det som gjorts inom reservatet har gynnat fågellivet samt att få underlag för kunna göra uppföljande inventeringar.

Syftet har också varit att få råd om hur man kan förbättra för fågellivet samt för besökande i området att ta del av områdets fåglar.

Vägbeskrivning

Vid motorvägens slut/början i Oxelösund åker man på skyltningen Femöre. Man passerar Femöre kanal och även kanotklubbens hus.

Strax efter detta svänger man höger och har reservatets första parkering direkt på vänster sida. Vill man kan man fortsätta på vägen mot Västra Femöre och färdas på den tills den slutar i en stor parkering.

Ett annat alternativ är att fortsätta mot Södra Femöre, och inte svänga mot höger. Denna väg fortsätter man på tills skyltning Söderviksvägen kommer åt höger. Åk denna väg tills dess slut och den stora parkeringen för Femörehuvud. Vandra sedan tillbaka på den väg du kommit tills du har fårbeteshagen innanför "Gröna pumpen" vid infarten till Söder Femöre gård.

*Gröna pumpen.
Foto Jan Gustafsson*

Översiktskarta över inventeringsområdet, röd linje.

Inventeringsmetodik

Metoden för fågelinventeringen har varit revirkartering inom hela det inventerade området. Området har besökts vid 14 tillfällen, samt ytterligare ett fotograferingsbesök, under perioden mitten mars - mitten av juni.

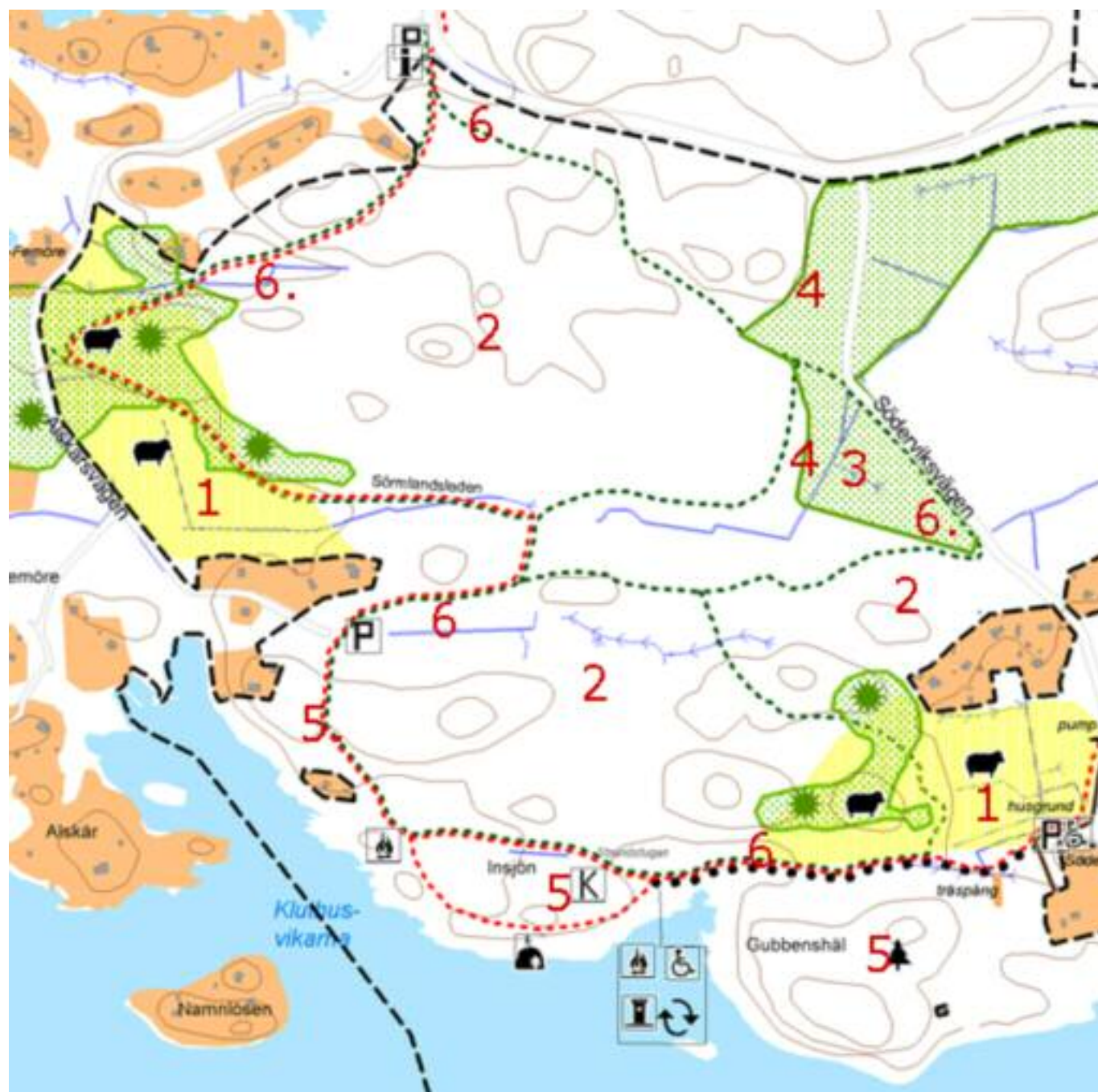
Uppgifter har även hämtats från Artportalen Svalan från andra rapporterande Tärnanmedlemmar.

Inventeringstillfällen har utförts vid olika tidpunkter på dygnet för att få bästa möjliga täckning av områdets olika fågelarter.

Rapportering har ägt rum inom ett syfte på Artportalen Svalan (Femöre naturreservat, revirkartering skog 2012).

Områdespresentation

I inventeringsområdet finns några olika naturbiotoper. Nedan redovisas de olika områdena och vilken typ av biotop det är och hur den används.

1. Betesområden
2. Huvudsak tallskogsområden med insprängda granar och ett fåtal lövträd
3. Igenväxt hage/äng
4. Lövskog
5. Barrblandskog
6. Blandskog löv/barr fuktig

1. Betesområden

TVå större områden med lövträd i huvudsak, och då flertalet tämligen stora ekar och aspar. Här betar får med växling mellan områdena.

2. Huvudsak tallskogsområden med insprängda granar och ett fåtal lövträd

På höjderna i området dominerar tallskogen, vilka då blir ganska artfattiga områden.

3. Igenväxt kärr/äng

Från början ett blött kärr som under 1800-talet dikades ut och blev en bördig åkermark. Numera igenväxt med träd och hög gräsvegetation. Området i och kring den gamla åkermarken har höga värden för den biologiska mångfalden.

Infotavlan vid den igenväxta åkermarken.

Foto Jan Gustafsson

4. Lövskog

Några områden som lövträd dominerar växtligheten i.

5. Barrblandskog

Områden där blandat tall och gran dominerar utmed kusten och många bergspartier.

6. Blandskog löv/barr fuktig

Blandskogsområden med dominans av lövträd i fuktig mark, utmed diken och kärrmarker.

Artredovisning (säkerställda revir och arter med troligt revir, inom området)

På följande sidor redovisas de arter som konstaterats ha säkerställda revir inom det inventerade området. Antalet arter som har uppfyllt dessa krav är 58. Tre arter inom rödlistan har noteras, dessa arter markeras med röd färg och med rödlistestatus inom parantesen.

I bilagan så redovisas samtliga arter med revir på separat artkarta.

Revirplats är markerad med **X**.

Gräsand

Ett revir i ett kärr i utkanten av den gamla åkermarken.

Storskrake

Tre revir i anknytning till större holkar nära kustlinjen.

Duvhök

Ett revir i området, eller snarare att reviret sträcker sig in i inventeringsområdet.

Sparvhök

Ett revir i området, eller snarare att reviret sträcker sig in i inventeringsområdet.

Ormvråk

Ett revir i området.

Drillsnäppa (NT)

Ett revir utmed kustlinjen.

Ringduva

Hela tio revir i området, väl spridd med dominans i närheten av ängar och lövskogspartier.

Gök

Ett revir i området.

Kattuggla

Ett revir i området och då knutet till ekskogen.

Gröngöling

Ett revir i området kring Väster Femöre gård och ut mot Tallholmen.

Spillkråka

Två revir, båda i eller i anknytning till fårbeteslagarna.

Större hackspett

Hela sju revir i inventeringsområdet, vilket också avspeglar sig på deras misshandling av de småfågelholkar som finns i området.

Mindre hackspett (NT)

Två revir, båda i ytterkanterna av respektive fårbeteslagarna.

Trädpiplärka

Åtta revir samt ytterligare några troliga revir i området. Tämmligen väl spridd.

Sädesärla

Fyra revir, alla i ytterkanterna av inventeringsområdet och då i nära anslutning till bebyggelse.

Gärdsmyg

Fyra revir i området, alla i områden med fuktig mark och tätare undervegetation.

Järnsparv

Sex revir, framförallt i de centrala delarna av inventeringsområdet.

Rödhake

20 revir, väl spridd i området.

Rödstjärt

Sju revir, framförallt utmed kustenlinjen.

Koltrast

14 revir, väl spridd i området.

Björktrast

Ett revir i anslutning till Söder Femöre gård.

Taltrast

Elva revir, väl spridd i området.

Rödvingetrast

Ett revir i den centrala norra tallskogen.

Dubbeltrast

Tre revir. Långa avstånd mellan revir vilket tyder på att området ej är optimalt för arten, trots stora barrskogsområden.

Rörsångare

Ett revir i vassen i den lilla "sjön" Insjön.

Härmsångare

Tre revir, vilket ett av dessa hade sitt kärnområde utanför inventeringsområdet.

Ärtsångare

Fem revir utspridd i ytterkanterna av inventeringsområdet.

Törnsångare

Två revir i den östra delen av inventeringsområdet, det område som har störst andel tät låg vegetation.

Trädgårdssångare

Nio revir, vilket är mycket för området. Men detta år har arten visat på stor individriktighet i markerna kring Nyköping och Oxelösund. Reviren i koncentration i närheten eller i beteshagarna.

Svarthätta

Elva revir i området. Saknas i de sydvästra delarna samt i tallskogsdelen, men annars tämligen väl spridd utmed områdets ytterkanter.

Grönsångare

Åtta revir i anknytning till fuktigare mark med rik undervegetation. Arten hade i år sent anländande fåglar som skapade revir i juni.

Gransångare

Ett revir i området av denna sydliga ras av arten. Arten börjar mer och mer skapa sig revir i Sörmland.

Lövsångare

43 revir och då den näst vanligaste arten i inventeringsområdet, väl spridd, bara i de renare tallskogspartierna saknas den.

Kungsfågel

14 revir av denna vårt lands minst fågelart i storlek. Väl spridd i barrskogsregionerna.

Grå flugsnappare

14 revir av denna svårinventerade art få väl anses vara ett bra resultat.

Mindre flugsnappare (NT)

Ett troligt revir i utkanten av den västra fårbeteshagen, sannolikt är reviret ut mot Tallholmen. Enbart en observation av en födosökande honfärgad fågel under häckningstid.

Svartvit flugsnappare

14 revir och då i anslutning till områdets småfågelholkar i huvudsak.

Stjärtmes

Två revir, samt några observationer i ett par till tänkbara revir.

*Stjärtmes.
Foto Thomas Larsson*

Entita

Endast fem revir funna, vilket nog är en låg siffra.

Talltita

Endast ett revir funnet, vilket nog är en låg siffra.

Tofsmes

Tre revir, vilket kan spegla artens antal i området, eventuellt kan ytterligare några revir finnas i området då sjungande fåglar noterats på ett par platser till i inventeringsområdet.

Svartmes

Sju revir i området.

Blåmes

17 revir, väl spridd i områdets ytterkanter, saknas i de centrala tallskogsdelarna.

Talgoxe

29 revir, väl spridd i området och då främst i anslutning till områdets småfågelholkar och bebyggelsen.

Nötväcka

Nio revir, utspridd i områdets ytterkanter.

Trädkrypare

Sex revir i området, alla i anslutning i eller till lövskogspartier.

Törnskata

Ett sannolikt revir i området kring Söder Femöre gård - Gröna pumpen.

Nötskrika

Ett revir i området ost - sydos om den igenväxta åkermarken.

Kråka

Två revir i området.

Stare

Fyra revir, två i starholkar och två i naturliga hål i ekar.

Bofink

Områdets talrikaste art, 61 revir noterades. Väl spridd i inventeringsområdet.

Grönfink

Tre revir av denna art som de senaste åren haft det svårt med en parasitsjukdom som slagit ut arten med nära 90%.

Steglits

Ett revir i kanterna av den västra fårbeteshagen.

Grönsiska

Hela 18 revir, väl spridd i området.

Större korsnäbb

Ett sannolikt revir i ett av tallskogspartierna.

Domherre

Ett revir i området av denna svårinventerade art.

Stenknäck

Två revir i inventeringsområdet. Både i anslutning till högstammiga lövträd och fuktig undervegetationsmark.

Gulsparv

Två revir av denna i år mindre vanliga sparvfågel.

Förslag på några olika naturvårdsåtgärder för att främst förbättra för fågellivet.

Nedan kommer några förslag till åtgärder inom och i utkanterna av det inventerade området för att förbättra fågellivet. Dessa synpunkter är endast från inventeraren.

1. I den gamla åkermarken rensar man bort alla träd och återskapar området som en äng, man kan gärna också stoppa upp vattenflödet i diket och göra området mer blött.
2. I tallskogarna skapar mer döda liggande träd (lågor).
3. I beteshagarna, hamla en del träd.
4. I beteshagarna indela betestrycket i mindre partier.
5. Uppsättning av mer fågelholkar för knipa och storskrake.
6. Kanterna av Alskärsvägen, från Väster Femöre gård och till området strax sydost om infarten till Tallholmen, de som är väster om denna behålles med sin rikliga växtlighet och då även den goda artrikedomen inom fågellivet.

Förslag på några olika tillgänglighets befrämjandet åtgärder inom området.

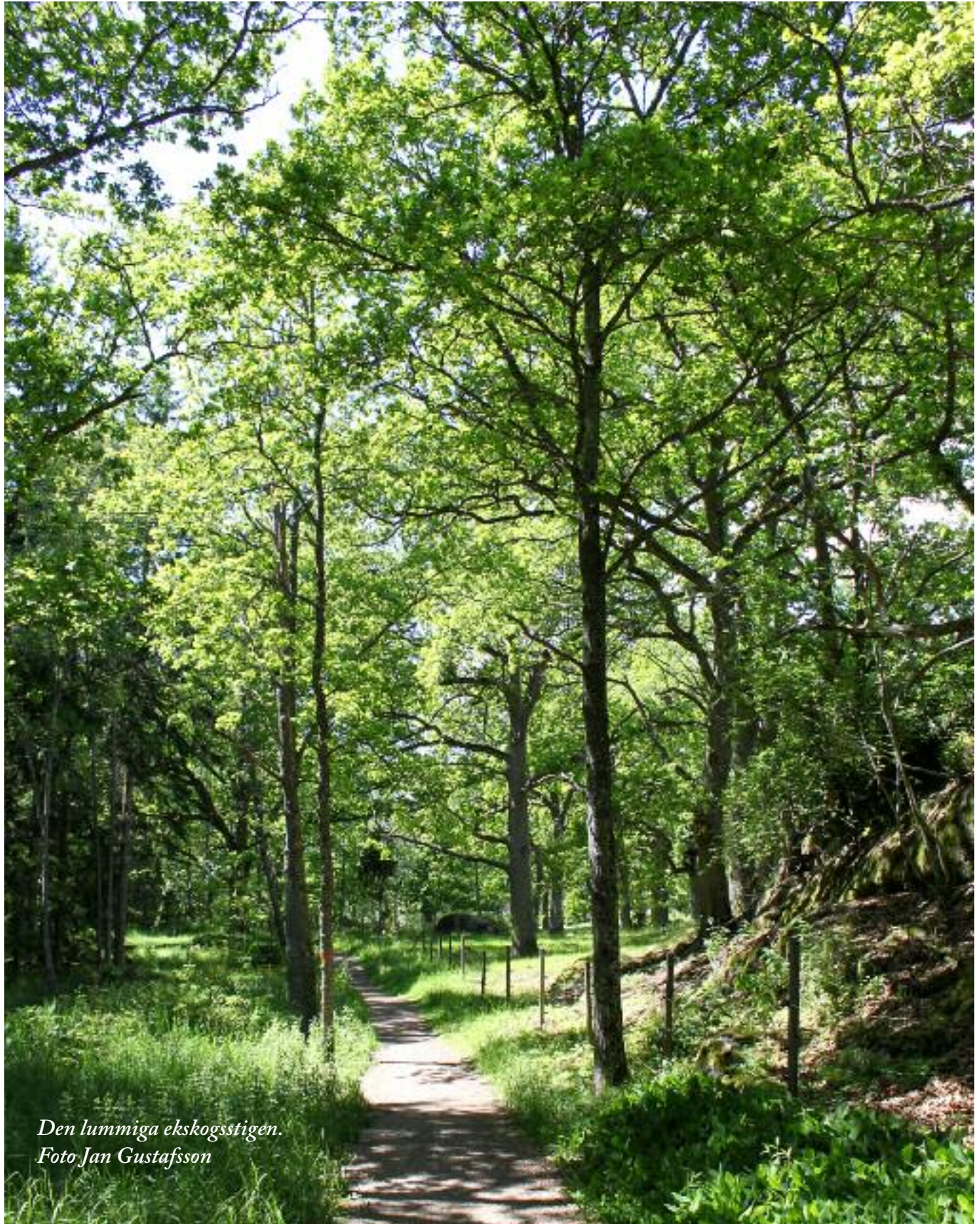
Nedan kommer några förslag till åtgärder inom och i utkanterna av det inventerade området. Dessa synpunkter är endast från inventeraren.

1. Informationstavlor inne i området, utmed de stigar som finns för att informera om området.
2. Skapa en mindre parkering vid Gröna pumpen.
3. Vandringsleden från Gröna Pumpen mot gamla fd SSU stugan förses med några rastbänkar.
4. Denna sammanställning presenteras på kommunen hemsida.

Tack till

Ett stort tack till alla Tärnanmedlemmar och andra som bidragit med muntliga rapporter/och inskrivande uppgifter i Artportalen Svalan. Utan dessa hade aldrig denna inventering blivit så komplett.

Ett stort tack till Thomas Larsson för bidrag med fågelbilder till denna sammanställning.

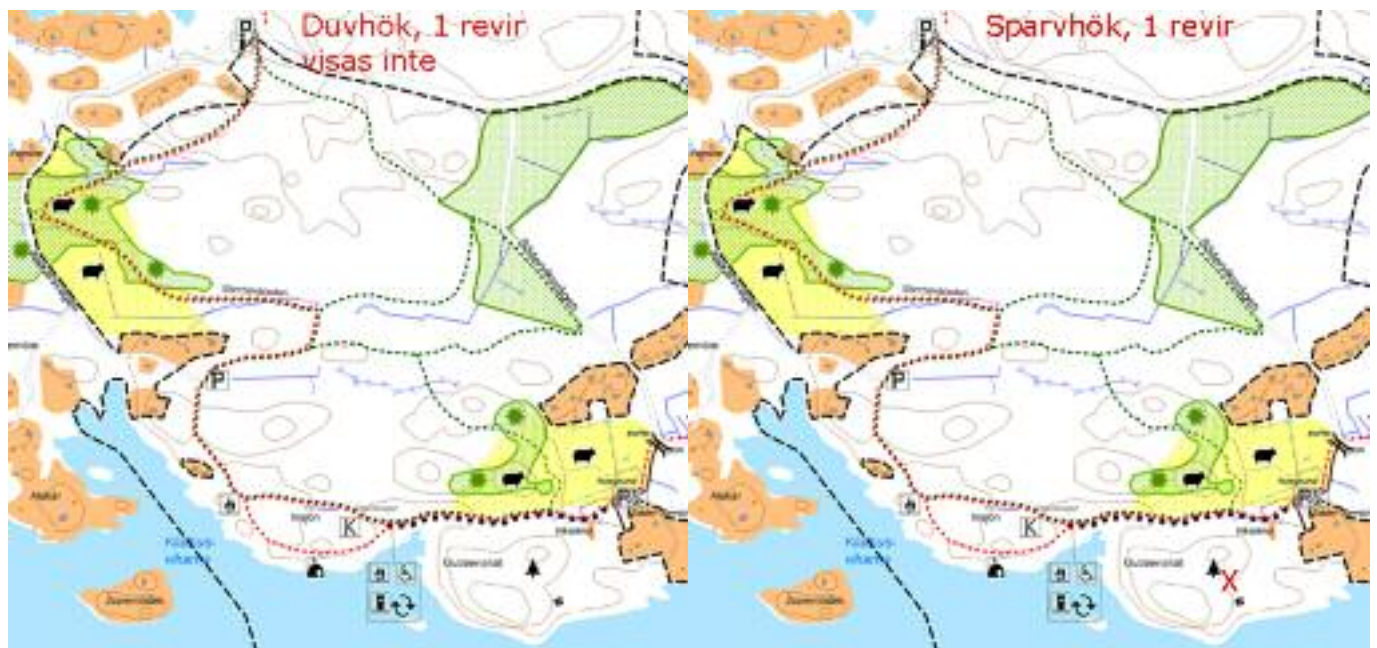
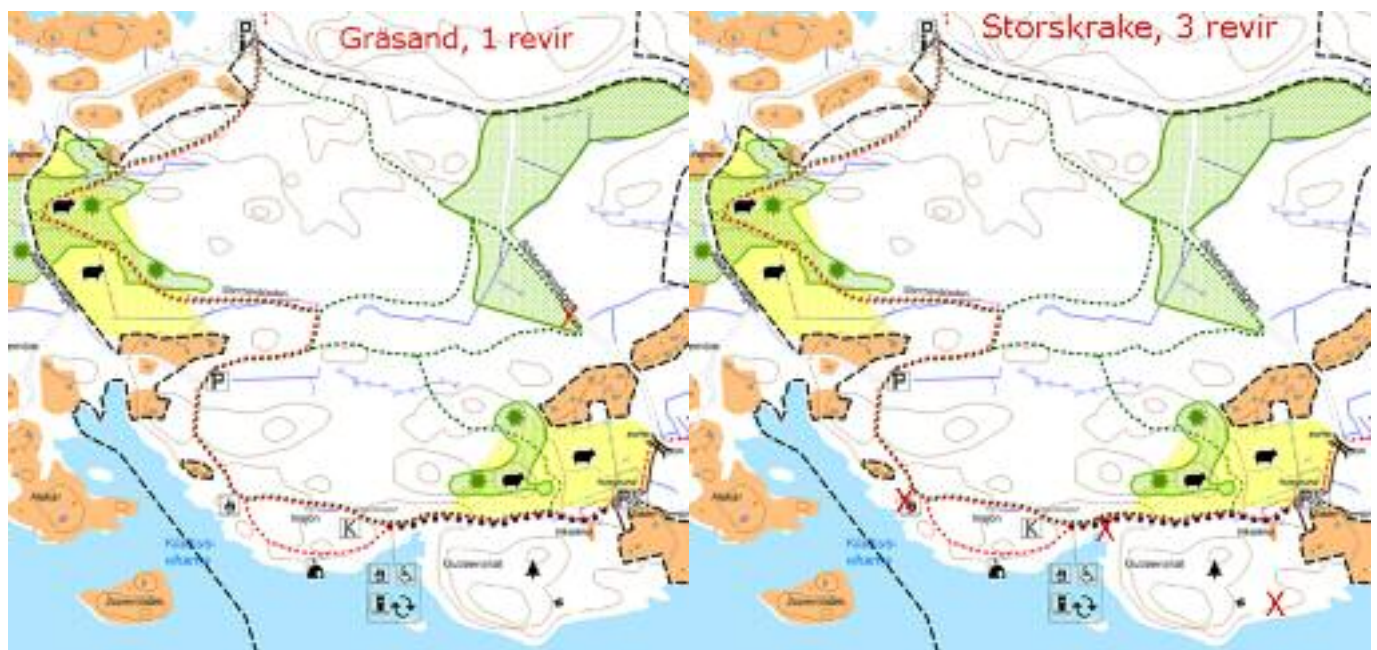

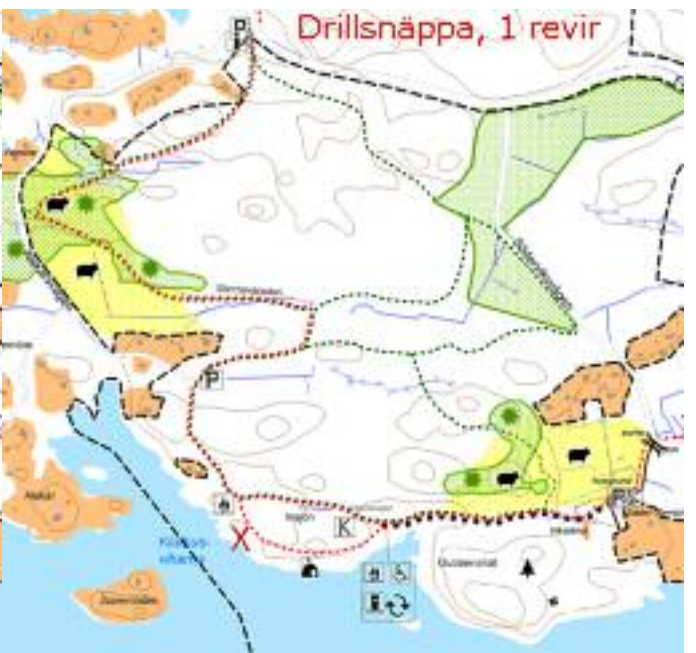
*Den lummiga ekskogsstigen.
Foto Jan Gustafsson*

Bilaga 1.

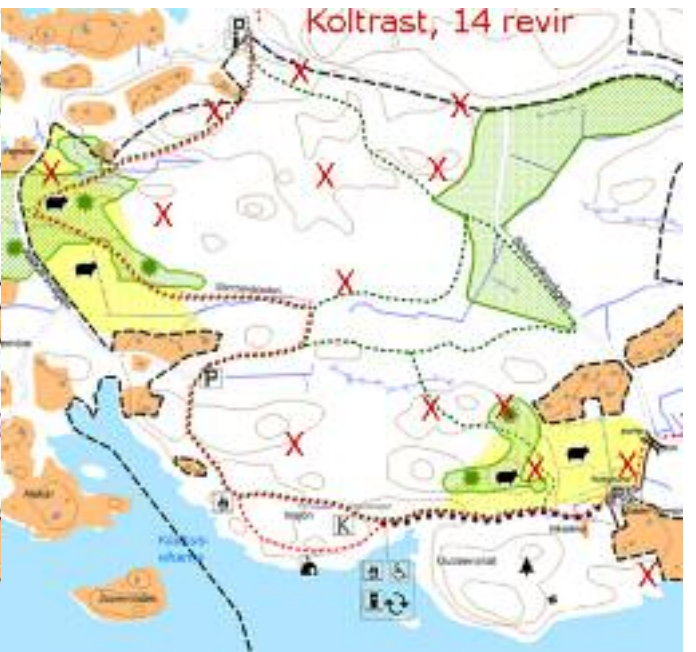
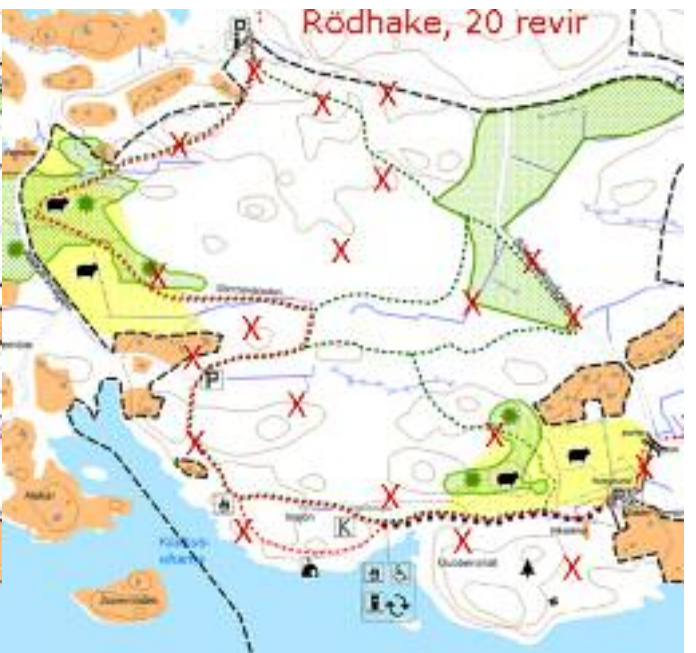
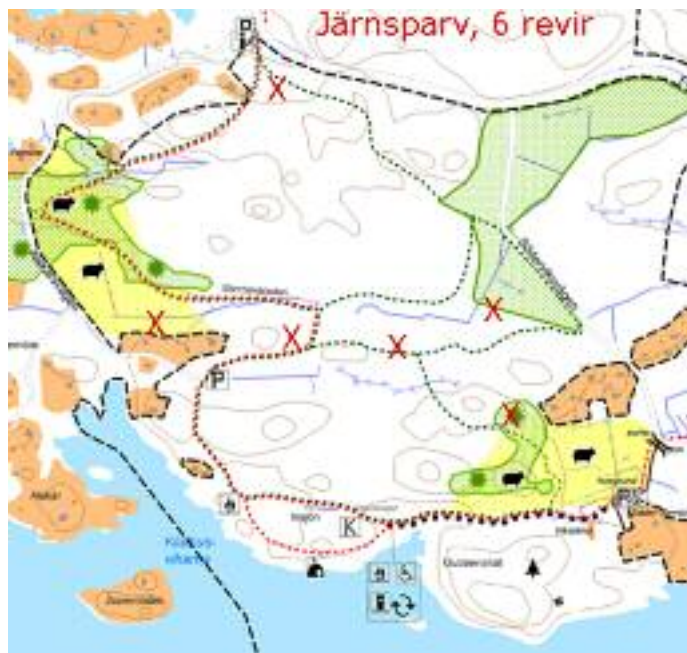
På följande sidor presenteras artkartor för de arter som har säkerställt revir eller troligt revir inom inventeringsområdet.

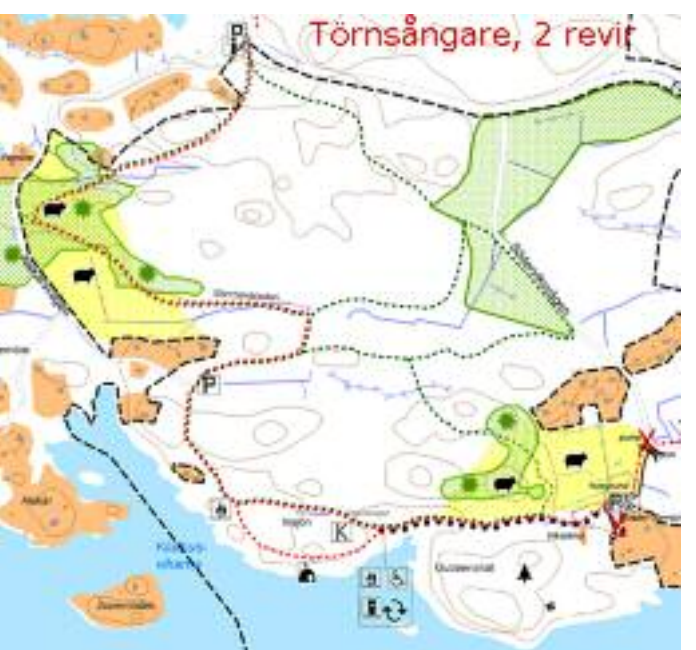
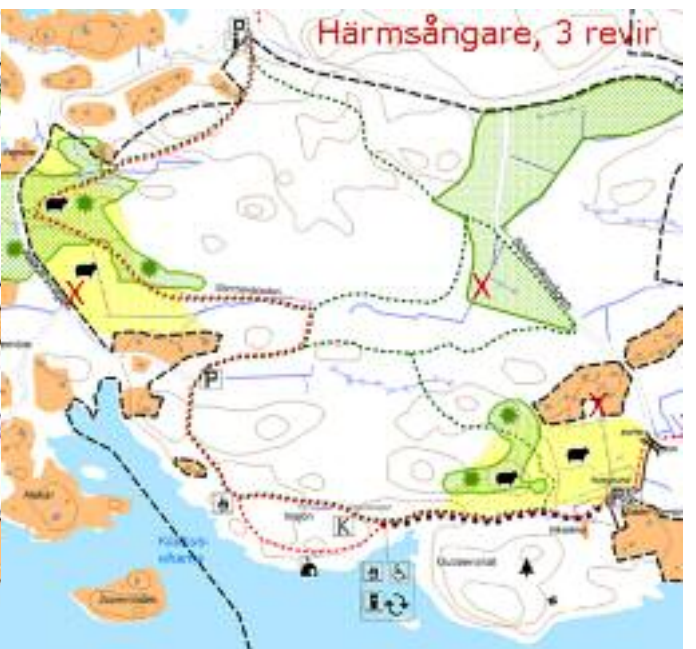
Revirets placering är utmärkt med X.

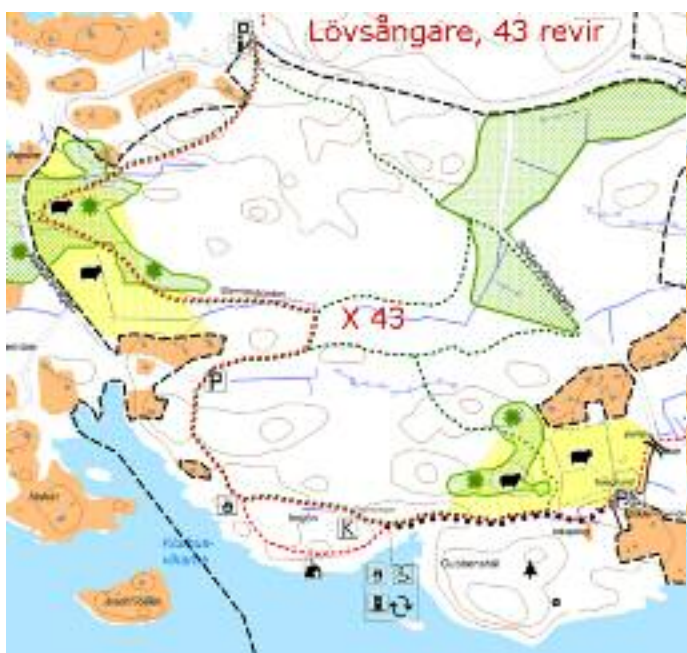
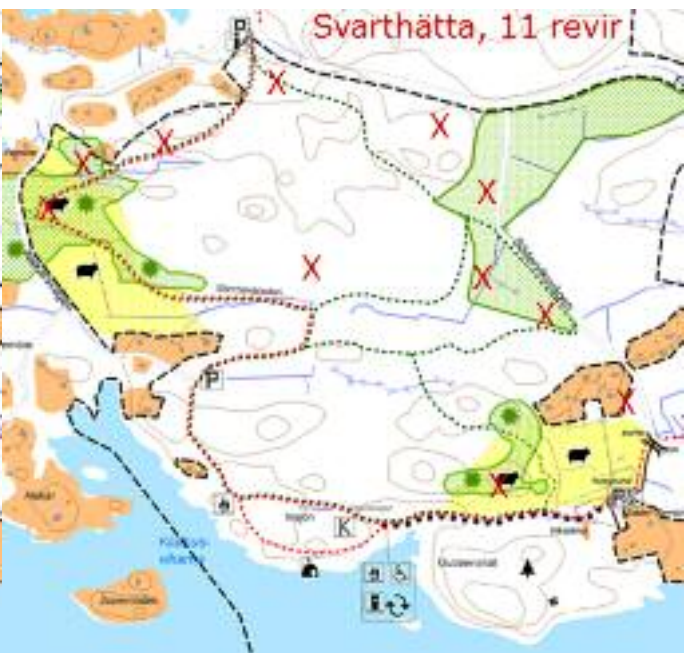

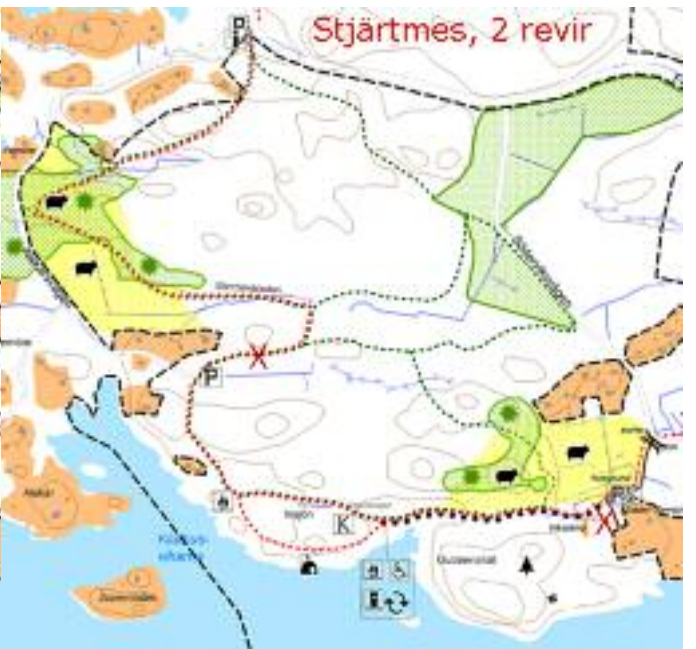

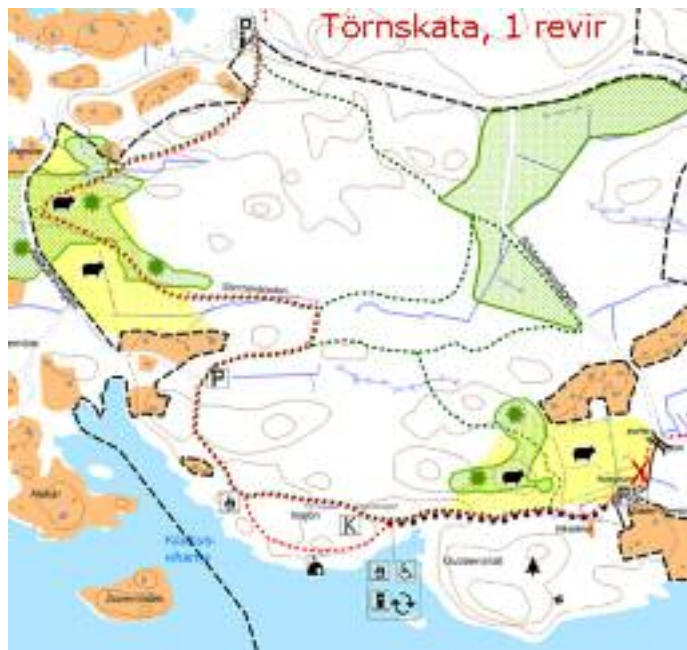

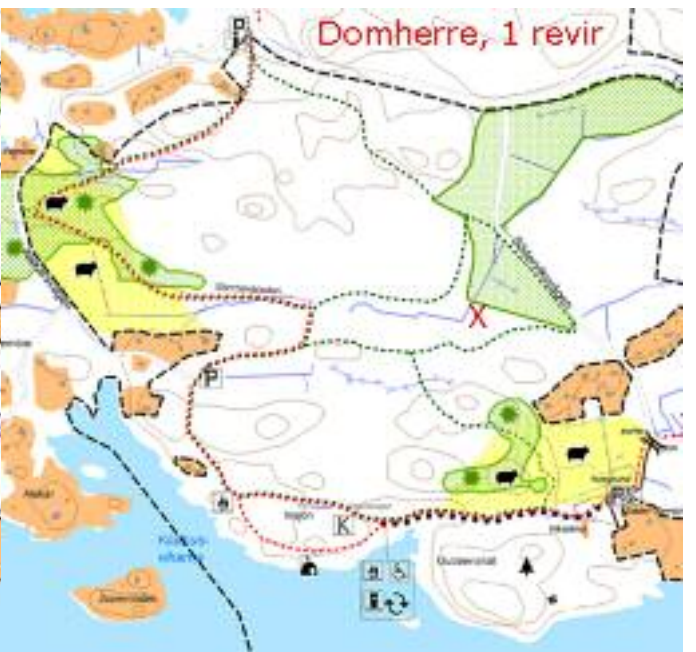

Fågelföreningen Tärnan
Nyköping/Oxelösund

Sammanställningen utförd i juli 2012 av Jan Gustafsson.